પારની તામીયામત કે સિવે નથી કર્તી કો પાન્ટની મુશકરતા

क्षामा ब्राज्या थ्र बह्मान्त्रम्

IMAME AZAM KI VASIYYATEIN (GUJARATI)

dangga aandaan, Busayya Come

ख्यामे खाक्रम खलू ब्लीझ जी⁹मात कित साक्रित क्षेत्रक

અલ મુ-તવક્કા 150 હિ.

ضايًا إمَامٍ أَخْطُمٍ ﴿ A-1 ﴾ • • ﴿ وَصَايًا إِمَامٍ أَخْطُمٍ ﴿ إِنَّهُمْ أَخْطُمٍ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ الْ

કિવાબ પઢને કી દુઆ

અઝ: શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી ઝિયાઈ હાઇ ક્લાઇ ક્લાઇ સ્ટાઇ ક્લાઇ સ્ટાઇ ક્લાઇ સ્ટાઇ ક્લાઇ સ્ટાઇ ક્લાઇ ક્લાઇ

દીની કિતાબ યા ઇસ્લામી સબક પઢને સે પહલે ઝૈલ મેં દી હુઈ દુઆ પઢ લીજિયે આપ્રાહ્યાં જો કુછ પઢેંગે યાદ રહેગા. દુઆ યેહ હૈ :

ٱللَّهُمَّافَتَحْ عَلَيْنَاحِكُمَتَاكَ وَلَٰثُشُر عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَاالْجَ لَالِ وَلَلْإِكْرَام

તર્જમા : એ અલ્લાહ المنه ! હમ પર ઇલ્મો હિકમત કે દરવાઝે ખોલ દે ઔર હમ પર અપની રહમત નાઝિલ ફરમા ! એ અ-ઝમત ઔર બુઝુર્ગી વાલે !

નોટ : અવ્વલ આખિર એક બાર દુરૂદ શરીફ પઢ લીજિયે.

તાલિબે ગમે મદીના બકીઅ

વ મગ્ફિરત

13 શવ્વાલુલ મુકર્રમ 1428

(نَّمَامُ اَضَطَمُ ﷺ (A-2) وَصَايًا اِمَامُ اَضَطُمُ ﷺ

અચ્છી તરબિચ્ચત કે લિચે નસીહર્તો કા મ-દની ગુલદસ્તા

وَصَايَا إِمَامِ أَعُظُم عَلَيْهُ

તરજમા બનામ હંગામાં نالمتعلق કી વસિસ્યોલે

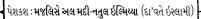
ઇમામુલ અઇમ્મા, સિરાજુલ ઉમ્મહ *ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હતીફા તો'માત બિત સાબિત અંહેર્કો અંલે* અલ મુ-તવફ્ફા 150 હિ.

પેશકશ : **મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

શો'બએ તરાજિમે કુતુબ

: નાશિર :

મક-ત-બતુલ મદીના અહમદ આબાદ

بسُم اللَّهِ الرَّحَمَٰنِ الرَّحِيْمِ

નામ કિતાબ : વસાયા ઇમામે આ'ઝમ જ્જાા

તરજમા : ઇમામે આ'ઝમ હાંહાહાં કી વસિય્યતેં

મુસન્નિફ : ઇમામુલ અઇમ્મા ઇમામે આ'ઝમ અબૂ

હનીફા નો'માન બિન સાબિત

મુતર્જિમીન : મ-દની ઉ-લમા (શો'બએ તરાજિમે કુતુબ)

સિને તબાઅત : ૨-મઝાનુલ મુબારક,1431 સિ.હી.

(તસ્દીક નામા

તારીખ : 9 રબીઉન્નૂર 1430 હિ. હવાલા નમ્બર : 156

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى اله واصحا به اجمعين તસ્દીક કી જાતી હૈ કે કિતાબ "વસાયા ઇમામે આ'ઝમ" કે

તરજમા "ઇમામે આ'ઝમ ઢાંઢ હોર્થો કી વસિય્યતેં"

(મત્બૂઆ મક-ત-બતુલ મદીના) પર મજલિસે તફતીશે કુતુબો રસાઇલ કી જાનિબ સે નઝર સાની કી કોશિશ કી ગઈ હૈ. મજલિસ ને ઇસે મતાલિબ વ મફાહીમ કે એ'તિબાર સે મકદૂર ભર મુલા-હઝા કર લિયા હૈ, અલબત્તા કમ્પોઝિંગ યા કિતાબત કી ગ-લતિયોં કા ઝિમ્મા મજલિસ પર નહીં.

મજલિસે તફતીશે કુતુબો રસાઇલ

(દા'વતે ઇસ્લામી)

07-03-2009

પહલે ઇસે પઢિયે!

ઇમામુલ અઇમ્મા, સિરાજુલ ઉમ્મહ હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા ઢાંઢં છે ને અપને શાગિદીં કો ઇન્તિહાઈ મુફીદ નસીહતેં ફરમાઈં જો મુખ્તલિફ કુતુબ મેં બિખરી હુઈ થીં. ٱنْحَمُدُلِلْهِ ﷺ ! મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા કે હુકમ પર શો'બએ તરાજિમે કુતુબ કે મ-દની ઉ-લમા كَتُرَهُمُ اللَّهُ سَالَى ને અનથક કોશિશ સે ઇન નસીહતોં કો યકજા કર કે ઇન કા ઉર્દૂ તરજમા પેશ કરને કી સઆદત હાસિલ કી હૈ. યેહ રિસાલા હઝરતે સય્યિદ્દના **ઇમામ** અબૂ યૂસુ\$, હઝરતે સચ્યિદુના યૂસુ\$ બિન ખાલિદ બસરી, ઇમામે આ'ઝમ ઢંઢં હોલ્ડેગો કે શહઝાદે હઝરતે સચ્યિદુના હમ્માદ, હઝરતે સચ્યિદુના નૂહ બિન અબી મરયમ رُجِمُهُمُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِم ٱجْمَعِيْن વગૈરા **અકાબિર તલામિઝા** કો, કી ગઈ નસીહતોં પર મુશ્તમિલ હૈ જો ઇન્સાન કી ઝાહિરી વ બાતિની દુરુસ્તી કે લિયે ઇન્તિહાઈ મુફીદ હૈં. ઇસ મેં ઇસ્લાહ કે બે શુમાર મ-દની ફૂલ હૈં. મ-સલન **અલ્લાહ** કેલે સે ડરતે રહના, અવામ વ ખવાસ કી અમાનતેં અદા કરના, ઉન્હેં નસીહત કરના, બાદશાહે વક્ત કે સામને ભી હક બયાન કરના, ઝિયાદા હંસને સે બચના, તિલાવતે કુરઆને પાક કી પાબન્દી કરના ઔર અપને પડોસી કી પર્દા પોશી કરના વગૈરા. અલ્લાહ વેંક્ટેં **દા'વતે ઇસ્લામી** કી તમામ મજાલિસ બ શુમૂલ "**અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા**" કો દિન ગ્યારહવીં રાત બારહવીં તરક્કી અતા ફરમાએ. (امين بِجادِ النَّبِيِّ الْامين سَلِ اللَّهُ عَالَ عَلَيْ وَالنَّبِيِّ الْامين سَلَّ اللَّهُ عَالَ عَلَيْ وَالبَّهُمُ

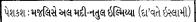
પેશકશ**ઃ મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફ્હા નમ્બર	મઝમૂન	સફહા નમ્બર
ઇમામે અબૂ યૂસુફ કો નસીહતેં	4	ઉ-લમા સે ગુફ્ત-ગૂ કે આદાબ	12
બાદશાહોં સે મેલજોલ મેં એહતિયાતેં	4	કિસી કે બડોં કો બુરા કહને સે બચના	13
દુન્યવી ગુફ્ત-ગૂ સે બચને કી નસીહત	6	ઝાહિર વ બાતિન એક રખના	14
અમ્રદોં સે બચને કી નસીહત	6	ઓહ્દએ કઝા કબૂલ કરને યા ન કરને કી નસીહત	14
બ ડો કા અદબ કરને કી નસીહત	6	મુનાઝરે કે મુ-તઅલ્લિક નસીહત	14
રાસ્તોં ઔર મસાજિદ મેં ખાને સે પરહેઝ	7	મુર્દા દિલી કે અસ્બાબ	14
અઝ્દવાજી ઝિન્દગી કે આદાબ	7	ચલને ઔર ગુફ્ત-ગૂ કરને કે આદાબ	15
પહલે ઇલ્મે દીન હાસિલ કરના	9	ઝિક્રુલ્લાહ ૐૐકી કસરત	15
જવાની મેં હુસૂલે ઇલ્મ કી નસીહત	9	અવરાદો વઝાઇફ કી તલ્કીન	15
હુસ્ને મુઆ-શરત કી નસીહત	10	રોઝે રખને કી નસીહત	16
મસ્અલા બયાન કરને મેં એહતિયાત કરના	10	મુહા-સ-બએ નફ્સ	16
હુસૂલે ઇલ્મ પર ઇસ્તિકામત કી નસીહત	11	ખરીદો ફરોખ્ત કી એહતિયાતેં	16
ત-લબા કી ખેર ખ્વાહી કી નસીહત	11	આજિઝી કી નસીહત	17
ઝગડાલૂ સે ન ઉલઝના	11	મુઅઝ્ઝઝ લોગોં કી ઇસ્લાહ કા તરીકા	18
બયાને હક મેં નિડર હોને કી નસીહત	12	બાદશાહ કી ઇસ્લાહ કા તરીકા	18
અહલે ઇલ્મ કા અદબ કરના	12	મૌત કો બ કસરત યાદ કરને કી નસીહત	19

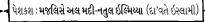

ે ઇમામે આ'ઝમ કી વસિય્

મઝમૂન	સફહા નમ્બર	મઝમૂન	સફહા નમ્બર
ખ્વાબોં કી તસ્દીક કરને કી નસીહત	19	યૂસુફ બિન ખાલિદ કો નસીહતેં	25
બુરી સોહબત સે બચના	20	જાહિલોં સે એ'રાઝ કી નસીહત	27
મસ્જિદ જાને મેં જલ્દી કરના	20	હઝરતે હમ્માદ કો નસીહતેં	31
મશ્વરા દેને કે આદાબ	20	દુઆએસય્યિદુલ ઇસ્તિગ્ફાર ઔર ઉસ કી ફઝીલત	33
બા મુરુવ્વત રહને કી નસીહત	21	મુસીબત સે બચને કા વઝીફા	33
ઇઝહારે ગિના વ ઇખ્ફાએ ફક્ર કી તલ્કીન	21	પાંચ લાખ મેં સે પાંચ અહાદીસ કા ઇન્તિખાબ	35
હમ્મામ મેં જાને કી એહતિયાતેં	21	નૂહ બિન અબી મરયમ કો નસીહતેં	37
કામકાજ કે લિયે નોકર રખને કી તરગીબ	22	ઓહ્દએ કઝા કે મુ-તઅલ્લિક નસીહતેં	37
ટેક્સ ન લેને કી નસીહત	22	હાલાહાડું ઇમામે આ'ઝમ કા મક્તૂબ	38
ઇલ્મી ગુફત-ગૂ કરને કે લિયે અફરાદ કા ઇન્તિખાબ	22	અકાબિર તલામિઝા કો નસીહતેં	41
બુઝુર્ગો કી બારગાહ કે આદાબ	23	કાઝિયોં કે લિયે હિદાયાત	42
ઇલ્મી મહાફિલ કે આદાબ વ એહતિયાતેં	24	****	**

ٱلْحَمْدُيِدُّهِ رَبِّ الْعُلَمِيْنَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّابَعُدُ فَاعُودُ بَاللَّهِ مِنَ الشَّيْطِينِ الرَّجِيْمِ بِسُولِللَّهِ الرَّحْلِينِ الرَّحِيْمِ

(1)... ઇમામે અબૂ યૂસુફ વ્યાના કો નસીંહતેં બાદશાહોં સે મેલજોલ મેં એહતિયાતેં :

(1)..... એ યા'કૂબ⁽¹⁾ ! બાદશાહ કી ઇઝ્ઝત વ તૌકીર કરના. ઉસ કે મન્સબ કી અ-ઝમત કા લિહાઝ રખના ઔર ઉસ કે સામને ઝૂટ બોલને સે ઇજિતનાબ કરના.

(2)..... જબ તક બાદશાહ સે તુઝે કોઈ ઇલ્મી હાજત દરપેશ ન હો બિલા ઝરૂરત ઉસ કે દરબાર મેં ન જાના ક્યૂંકે અગર તૂ ઉસ કે સાથ ઝિયાદા મેલજોલ રખેગા તો વોહ તુઝે હલકા ઔર હકીર જાનને લગેગા ઔર તેરી કદ્રો મન્ઝિલત ઉસ કી નઝર મેં કમ હો જાએગી. ઇસ લિયે બાદશાહ સે આગ જૈસા બરતાવ કર કે દૂર રહ કર ઉસ સે નફ્અ હાસિલ કર ઔર જિસ તરહ જલને ઔર તક્લીફ મેં મુબ્તલા હોને કે ડર સે આગ કે કરીબ કોઈ નહીં જાતા ઇસી તરહ બાદશાહ કે કરીબ જાને સે ભી કતરાતે રહના ઔર ઉસ કી ઈઝા સે ખુદ કો બચાતે રહના ક્યૂંકે વોહ અપને ઇલાવા કિસી કો કુછ નહીં સમઝતા. (3)..... બાદશાહ કે સામને કસરતે કલામ સે ગુરેઝ કરના ક્યૂંકે વોહ અપને મુસાહિબોં ઔર દરબારિયોં કે સામને તુઝ પર અપને ઇલ્મ કી

^{1……} ઇમામ અબૂ યૂસુફ وَحَمُهُ اللَّهِ عَالَىٰ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَي [યૂસુફ સે મશહૂર હૈં. ઇલ્મિય્યા

બરતરી જતાને કે લિયે તુમ્હારી બાતોં પર પકડ કરેગા ઔર તુમ્હારી ^{કે} ગ-લતિયાં નિકાલેગા જિસ કી વજહ સે તુમ લોગોં મેં ઝલીલ હો જાઓગે.

- (4)..... ઇસ બાત કા ખયાલ રખના કે જબ તુમ બાદશાહ કે દરબાર મેં જાઓ તો વોહ તુમ્હારે ઔર આમ લોગોં કે મકામ વ મર્તબા મેં ફર્ક પહચાનતા ઔર ઉસ કા લિહાઝ કરતા હો.
- (5) બાદશાહ કે પાસ જાતે હુએ ઇસ બાત કા લિહાઝ રખના કે ઉસ કે દરબાર મેં ઐસે અહલે ઇલ્મ હઝરાત મૌજૂદ ન હોં જિન કે ઇલ્મી મકામ કી તુમ્હેં ખબર ન હો ક્યૂંકે ઐસી સૂરતે હાલ મેં ખદશા હૈ કે તુમ્હેં ઉન સે ઝિયાદા ઇઝ્ઝત વ મકામ બખ્શા જાએ હાલાંકે વોહ તુમ સે ઝિયાદા ઇલ્મ વાલે હોં તો યેહ બાત તુમ્હેં નુકસાન દેગી યા હો સકતા હૈ તુમ્હારા મકામ વ મર્તબા કમ કર દિયા જાએ હાલાંકે તુમ ઇલ્મ મેં ઉન સે બઢ કર હો. તો ઇસ વજહ સે તુમ બાદશાહ કી નઝર સે ગિર જાઓગે.
- (6).... જબ તુમ્હેં કોઈ શાહી ઓહદા પેશ કિયા જાએ તો ઉસ વક્ત તક કબૂલ ન કરના જબ તક તુમ યેહ ન જાન લો કે બાદશાહ ઇલ્મ ઔર ફૈસલોં મેં તુમ્હારે મસ્લક વ મઝહબ સે રાઝી હૈ તાકે હુકૂમતી મુઆ-મલાત મેં કિસી દૂસરે કે મસ્લક કી તરફ રુજૂઅ ન કરના પડે.
- (7).... બાદશાહ કે મુસાહિબીન વ મુહાફિઝીન સે હરગિઝ તઅલ્લુકાત કાઇમ ન કરના બલ્કે સિર્ફ બાદશાહ સે તઅલ્લુક રખના.
- (8)..... ઉસ કે મુસાહિબીન સે દૂર રહના તાકે તુમ્હારા જાહો જલાલ બાકી રહે.
- ્રું (9)..... અવામ કે સામને ઇતની હી બાત કરના જિતની તુમ સે પૂછી જાએ.

ર્દુન્યવી ગુફ્ત-ગૂ સે બચને કી નસીહત ઃ

∢10》..... હમેશા ઇલ્મી બાત કરના, દુન્યવી મુઆ-મલાત વ તિજારત કે બારે મેં ગુફ્ત-ગૂ સે ઇજિતનાબ કરના ક્યૂંકે ઇસ સે નુકસાન યેહ હોગા કે લોગ માલ કી તરફ તુમ્હારી ૨ગ્બત દેખ કર તુમ પર રિશ્વત કે લૈન દૈન કી બદ ગુમાની મેં મુબ્તલા હો જાએંગે.

《11》..... આમ લોગોં કે દરમિયાન બૈઠો તો હંસી મઝાક સે એહતિરાઝ કરના.

∢12》..... બિલા ઝરૂરત બાઝાર મેં ઝિયાદા આને જાને સે બચના.

અમ્રદોં સે બચને કી નસીહત :

(13)..... અમ્રદોં (યા'ની જિન લડકોં કો દેખ કર શહવત આએ ઉન) સે ગુફ્ત-ગૂ ન કરના ક્યૂંકે વોહ ફિતને કા બાઇસ હૈં. છોટે બચ્ચોં કે

સાથ ગુફ્ત-ગુ કરને ઔર ઉન કે સરોં પર હાથ ફૈરને મેં હરજ નહીં.

બડોં કા અદબ કરને કી નસીહત :

《14》…… ગૈરે આલિમ બૂઢોં કે સાથ રાસ્તોં કે દરમિયાન ન ચલના ક્ય્યૂંકે અગર તૂને ઉન કો મુકદ્દમ કિયા તો તેરે ઇલ્મી મકામ કો એબ લગેગા ઔર અગર ઉન સે આગે ચલા તો તુઝ પર એબ લગેગા કે તૂને ઉન કા એહતિરામ નહીં કિયા હાલાંકે હુઝૂરે પુરનૂર, શાફેએ યૌમુન્નુશૂર કો કરમાને આલીશાન હૈ : ''જો હમારે બડોં કી પ્રું ્રે ઇઝ્ઝત ઔર છોટોં પર શફકત નહીં કરતા વોહ હમ મેં સે નહીં ."

(جامع الترمذي، ابواب البر والصلة، ماجاء في رحمة الصبيان، الحديث: ١٩١٩، ص٥٤٨، دار السلام للنشر والتوزيع الرياض)

રાસ્તોં ઔર મસાજિદ મેં ખાને સે પરહેઝ :

《15》..... રાસ્તોં મેં મત બૈઠના, ઝરૂરત હો તો મસ્જિદ મેં બૈઠ જાના.

∢16》..... બાઝારોં ઔર મસ્જિદોં મેં ન ખાના પીના, ન હી દુકાનોં પર બૈઠના.

《17》..... સબીલોં ઔર ઉન પર પાની પિલાને વાલોં સે પાની ન પીના (કે વોહ આલિમ ઔર જાહિલ મેં ફર્ક નહીં કરતે).

《18》..... રેશમ ઔર ઝેવર (સોને કી અંગૂઠી, લૉકિટ વગૈરા) ઔર કિસી કિસ્મ કા સિલ્ક (યા'ની રેશમ) ન પહનના ક્યૂંકે ઇસ કા ઇસ્તિ'માલ તુઝે તકબ્બુર મેં મુબ્તલા કર દેગા.

અઝ્દવાજી ઝિન્દગી કે આદાબ :

(19)..... અપની શરીકે હયાત સે બિસ્તર મેં ઝિયાદા ગુફ્ત-ગૂ ન કરના, બ વક્તે ઝરૂરત ઔર બ કદરે ઝરૂરત બાત પર હી ઇક્તિફા કરના. (1)
(20)..... ઔરત સે ઝિયાદા જિમાઅ કરને ઔર ઉસ કો ઝિયાદા છૂને સે ઇજિતનાબ કરના.

《21》..... જિમાઅ સે કબ્લ **અલ્લાહ** ઇંક્કેંકા ઝિક્ર કરના ફિર

1 : આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَنْبُورَحَهُ الرَّحَمُ الرَّحَمُ الرَّحَمُ النَّابَ : "મશ-અ-લતુલ ઇર્શાદ ફી હુકૂકિલ ઔલાદ " મેં ફરમાતે હૈં : "(દૌરાને જિમાઅ) ઝિયાદા બાતેં ન કરે કે (ઔલાદ કે) ગૂંગે યા તોતલે હોને કા ખતરા હૈ."

(ફતાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 24, સ. 452, રઝા ફાઉન્ડેશન લાહોર)

《22》..... અપની બીવી કે સામને દૂસરોં કી ઔરતોં ઔર નોકરાનિયોં કા ઝિક્ર ન કરના ક્યૂંકે ઇસ તરહ વોહ તુઝ સે બે પરવાહ હો જાએગી. ઔર હો સકતા હૈ કે જબ તૂ ઉસ કે સામને દૂસરી ઔરતોં કા તઝિકરા

ઔર હો સકતા હૈ કે જબ તૂ ઉસ કે સામને દૂસરી ઔરતોં કા તઝિકરા કરે તો વોહ ભી તુઝ સે દૂસરે મર્દી કા ઝિક્ર કરને લગે.

《23》..... અગર હો સકે તો ઐસી ઔરત સે શાદી ન કરના જો બેવા હો યા જિસ કે માં બાપ હોં યા જિસ કી પહલે સે ઔલાદ હો ઔર અગર ઐસી ઔરત સે નિકાહ કરના પડે તો યેહ શર્ત રખ લેના કે ઉસ કે કરીબી રિશ્તેદાર ઉસ સે (બ કસરત) નહીં મિલેંગે.

《24》..... અગર ઔરત માલદાર હુઈ તો ઉસ કા બાપ દા'વા કરેગા કે તેરી બીવી કે પાસ મૌજૂદ માલ મેરા હૈ મૈં ને ઉસે આરિય્યતન દિયા થા (ઇસ કા મતલબ યેહ હોગા કે તુમ હમારે ટુકડોં પર પલ રહે હો ઔર યેહ બાત તુમ્હેં ના ગવાર ગુઝરેગી).

《25》..... જિસ કદર મુમ્કિન હો અપને સુસરાલ જાને સે એહતિરાઝ કરના.

(26)..... હરગિઝ ઘર દામાદ બનને (યા'ની સુસરાલ કે હાં રહને)

પર રાઝી ન હોના ઇસ લિયે કે અગર તૂ ઉન કે પાસ રહને લગા તો વોહ માલ કી લાલચ મેં તુઝ સે તેરા માલ લે લેંગે ઔર ઇસ કા દૂસરા નુકસાન યેહ હોગા કે તેરી બીવી તેરે અખ્લાક વ આદાત મેં ન ઢલ સકેગી.

∢27》…… ઔલાદ વાલી ઔરત સે નિકાહ ન કરના ક્યૂંકે વોહ અપના સારા માલ ઉન કે લિયે જમ્અ કર રખેગી ઔર ચૂંકે ઉસ કો રૄઁઅપની ઔલાદ તુઝ સે ઝિયાદા અઝીઝ હોગી જિસ કી વજહ સે વોહ ફ઼ેં ર્વૈતેરા માલ ચુરા ચુરા કર ઉન પર ખર્ચ કરેગી.

《28》..... એક ઘર મેં દો બીવિયોં કો જમ્અ કરને સે ગુરેઝ કરના.

《29》..... નિકાહ સે પહલે ઇસ બાત કી મુકમ્મલ તૌર પર તસલ્લી કર લેના કે તુમ અપની બીવી કી તમામ હાજાત વ ઝરૂરિય્યાત પૂરી કર સકતે હો.

પહલે ઇલ્મે દીન હાસિલ કરના :

(30)..... ઇસ બાત કા ખયાલ રખના કે પહલે ઇલ્મે દીન હાસિલ કરના ફિર કરબે હલાલ સે માલ જમ્અ કરના ઇસ કે બા'દ નિકાહ કરના ઔર અગર તૂ દૌરાને તાલિબે ઇલ્મી માલ કી તલબ મેં મશ્ગૂલ હો ગયા તો ઇલ્મે દીન હાસિલ ન કર સકેગા ઔર માલ તુઝે લોંડિયાં ઔર ખુદ્દામ ખરીદને પર આમાદા કરેગા ઔર યૂં તૂ દુન્યા મેં મશ્ગૂલ હો જાએગા. ઝમાનએ તાલિબે ઇલ્મી મેં ઇસ બાત કા ભી લિહાઝ રખના કે દિલ મેં હરગિઝ ઔરતોં કી રગ્બત પૈદા ન હો કે યૂં તેરા વક્ત ઝાએઅ હોગા ઔર તેરે અહલો ઇયાલ કસીર હો જાએંગે ઔર તૂ ઉન કી ઝરૂરિય્યાત પૂરી કરને મેં મશ્ગૂલ હો કર ઇલ્મે દીન ઔર માલ દોનોં સે રહ જાએગા.

જવાની મેં હુસૂલે ઇલ્મ કી નસીહત :

∢31》..... ઐસે વક્ત મેં ત-લબે ઇલ્મ મેં મશ્ગૂલ હો જબકે તેરે જવાની કે ઇબ્તિદાઈ અય્યામ હો ઔર તેરા દિલ દુન્યવી મુઆ-મલાત રૂસે ફારિગ હો. ઇસ કે બા'દ કસ્બે હલાલ કરના તાકે તેરે પાસ કુછ ફેં માલ જમ્અ હો જાએ (ઔર નિકાહ સે પહલે ત-લબે ઇલ્મ કી ઝરૂરત ઇસ કે લિયે હૈ) ક્યૂંકે અહલો ઇયાલ કી કસરત દિલ કી તશવીશ કા બાઇસ બનતી હૈ ઔર જબ તેરે પાસ બ કદરે ઝરૂરત માલ જમ્અ હો જાએ તો નિકાહ કર લેના ઔર અપની બીવી કે સાથ ઉસી તરહ ઝિન્દગી બસર કરના જિસ તરહ મૈં ને તુઝે બતાયા હૈ.

《32》…… ખૌફે ઇલાહી કે ઔર તક્વા, અમાનતોં કી અદાએગી ઔર અવામ વ ખવાસ કી ખૈર ખ્વાહી કો અપને ઊપર લાઝિમ કર લેના. હુસ્ને મુઆ-શરત કી નસીહત :

《33》..... લોગોં કો અપને સે કમતર ઔર હકીર ન જાનના બલ્કે ઉન કી ઇઝ્ઝતે નફ્સ કા લિહાઝ રખના ઔર ઉન સે ઝિયાદા મેલજોલ ભી ન રખના ઔર જો લોગ ખુદ તુઝ સે મેલજોલ રખના ચાહેં ઉન કો દીની મસાઇલ સે આગાહ કરના તાકે ઉન મેં સે ઇલ્મ કા ઝૌક રખને વાલા ત-લબે ઇલ્મ મેં મશ્ગૂલ હો જાએ ઔર જો ઇલ્મ સે દિલ ચસ્પી નહીં રખતા વોહ નારાઝ હુએ બિગૈર તુઝ સે દૃર હો જાએ.

મસ્અલા બયાન કરને મેં એહતિયાત કરના :

《34》..... અવામુન્નાસ કો દીની બાતેં ઇલ્મે કલામ કે અન્દાઝ મેં ન બયાન કરના ક્યૂંકે લોગ તુમ્હારી તકલીદ કરેંગે ઔર ઇલ્મે કલામ મેં મશ્ગૂલ હો જાએંગે.

3ૂં (35)...... જબ કોઈ તુઝ સે મસ્અલા દરયાફ્ત કરને આએ તો ઉસે 💃

સિર્ફ ઉસ કે સુવાલ કા જવાબ દેના ઔર ઉસ મેં ઐસી ઝિયાદતી ન કરના જો ઉસે અસ્લ જવાબ સમઝને મેં દુશ્વારી પૈદા કરે.

હુસૂલે ઇલ્મ પર ઇસ્તિકામત કી નસીહત :

(36)..... અગર તુમ ખૂરાક ઔર કરબે મઆશ કે બિગૈર દસ સાલ ભી ઝિન્દા રહ સકો તબ ભી ઇલ્મે દીન સે દૂરી ઇખ્તિયાર ન કરના કયૂંકે અગર તુમ ને ઇલ્મે દીન સે મુંહ મોડા તો તુમ્હારી મઈશત તંગ હો જાએગી. જૈસાકે અલ્લાહ قَوْجَلُ કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ : (١٢٤:﴿مَنْ مُونَوْزُ وَمُنْ مُونَا وَمُنَا مُنَا اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهُ اللهُ

ત-લબા કી ખેર ખ્વાહી કી નસીહત :

(37)..... જો લોગ તુઝ સે ઇલ્મે ફિક્હ હાસિલ કરેં ઉન પર પૂરી તવજ્જોહ દેના ઔર ઉન સબ કે સાથ બેટોં જૈસા સુલૂક કરના તાકે ઉન કી ઇલ્મ મેં રગ્બત મઝીદ બઢે.

ઝગડાલૂ સે ન ઉલઝના :

√38
≫..... અગર કોઈ બાઝારી યા આમ શખ્સ તુઝ સે ઝગડા કરે
તો ઉન સે ન ઝગડના બલ્કે અફ્વો દર ગુઝર સે કામ લેના ક્યૂંકે
અગર તૂ ઉન સે ઝગડા કરેગા તો લોગોં કી નઝરોં મેં તેરી ઇઝ્ઝત કમ

γહો જાએગી.

^{ર્રું}બયાને હક મેં નિડર હોને કી નસીહત :

《39》..... હક બયાન કરને મેં કિસી કે રો'બ મેં ન આના અગર્ચે બાદશાહ હી ક્યૂં ન હો.

(40)..... અપને આપ કો દીગર લોગોં સે ઝિયાદા ઇબાદત મેં મશ્ગૂલ રખના ક્યૂંકે જબ આમ લોગ તુઝે અપની ઇબાદાત સે ઝિયાદા નેકિયોં પર મુ-તવજ્જેહ હોતા ન પાએંગે તો વોહ તેરે બારે મેં બુરા ગુમાન કરેંગે ઔર સમઝેંગે કે ઇબાદત મેં તેરી દિલ ચસ્પી કમ હૈ. નીઝ વોહ યેહ ગુમાન કરેંગે કે તેરે ઇલ્મ ને તુઝે ઇતના હી નફ્અ દિયા જિતના નફ્અ ઉન્હેં ઉન કી જહાલત ને દિયા.

અહલે ઇલ્મ કા અદબ કરના :

(41)..... જબ તૂ અહલે ઇલ્મ કે શહર મેં દાખિલ હો તો અપને ઇલ્મ કો (જાહ વ મન્સબ, ક લિયે) મત ઇપ્તિયાર કરના બલ્કે વહાં એક આમ શહરી કી તરહ રહના તાકે વોહ જાન લેં કે તેરા મકસદ ઉન કી અ-ઝમત વ બુઝુર્ગી કો લોગોં કી નઝર મેં કમ કરના નહીં વરના વોહ સબ કે સબ તેરે મુકાબલે મેં આ જાએંગે ઔર તેરે મઝહબ પર તા'ન કરેંગે ઔર આમ લોગ ભી તેરે ખિલાફ ઉઠ ખડે હોંગે ઔર તુઝે (તેઝ) નઝરોં સે દેખેંગે ઔર તૂ ઉન કે નઝદીક ખ્વાહ મ ખ્વાહ ઝલીલ હો જાએગા.

ં ઉ-લમા સે ગુફ્ત-ગૂ કે આદાબ : ''((૧૦)

💶 (અહલે ઇલ્મ કી મૌજૂદગી મેં) ફતવા ન દેના અગર્ચે 🧗

વોહ તુઝ સે મસાઇલ મેં ફતવા તલબ કરેં ઔર ન હી ઉન સે બહસ વ મુબા-હસા કરના.

《43》..... ઉન અહલે ઇલ્મ કે સામને બિગૈર કિસી વાઝેહ દલીલ કે કોઈ બાત બયાન ન કરના.

કિસી કે બડોં કો બુરા કહને સે બચના :

(45)..... લોગોં સે મોહતાત રહના (યા'ની કિસી સે ધોકા ન ખાના).

પેશકશ**ઃ મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

. ઝાહિર વ બાતિન એક રખના :

《46》..... તૂ જિસ તરહ લોગોં કે સામને રહે ઉન કી ગૈર મૌજૂદગી મેં ભી ઇસી તરહ રહા કરના ક્યૂંકે તેરા ઇલ્મી મુઆ-મલા ઉસ વક્ત તક સહીહ નહીં હો સકતા જબ તક તૂ અપને ઝાહિર વ બાતિન કો એક ન કર લે.

ઓહ્દએ કઝા કબૂલ કરને યા ન કરને કી નસીહત :

(47)..... જબ બાદશાહ તુમ્હેં કિસી ઐસે કામ કી ઝિમ્માદારી સોંપે જો તુમ કર સકતે હો તો ઉસે ઉસ વક્ત તક કબૂલ ન કરના જબ તક ઇસ બાત કા યકીન ન હો જાએ કે અગર તુમ ઉસ કામ કી ઝિમ્માદારી કબૂલ નહીં કરોગે તો કોઈ ના અહલ કબૂલ કર લેગા જિસ સે લોગોં કો નુકસાન પહોંચેગા ઔર ઇસ કે સાથ સાથ ઇસ બાત કા ભી યકીન હો કે તુમ્હેં વોહ ઓહદા તુમ્હારી ઇલ્મી કાબિલિય્યત કી વજહ સે દિયા જા રહા હૈ.

મુનાઝરે કે મુ-તઅલ્લિક નસીહત :

(48)..... મજલિસે મુનાઝરા મેં ખૌફ ઔર ઘબરાહટ કે સાથ ગુફ્ત-ગૂ કરને સે બચના કે યેહ દિલ મેં ખલલ પૈદા કરતા હૈ ઔર ઝબાન બોલને સે રુક જાતી હૈ.

મુર્દા દિલી કે અસ્બાબ :

રૂ (49) ઝિયાદા હંસને સે બચના કે ઇસ સે દિલ મુર્દા હો જાતા હૈ .)

(50)..... ઔરતોં કે સાથ ઝિયાદા બાતચીત કરને ઔર ઉન કી હમ નશીની ઇખ્તિયાર કરને સે બચના કે યેહ ભી દિલ કે મુર્દા હોને કા સબબ હૈ.

ચલને ઔર ગુફ્ત-ગૂ કરને કે આદાબ :

- (51)..... હમેશા વકાર ઔર સુકૂન કે સાથ ચલના ઔર અપને કામોં મેં જલ્દ બાઝી ન કરના.
- 《52》..... જો તુઝે પીછે સે પુકારે ઉસે જવાબ ન દેના કે જાનવરોં કો પીછે સે આવાઝ દી જાતી હૈ.
- ₹53》..... દૌરાને ગુફત-ગૂ ઇસ બાત કા ખયાલ રખના કે ન તેરી આવાઝ ઝરૂરત સે ઝિયાદા બુલન્દ હો ઔર ન ગુફત-ગૂ મેં ચીખો પુકાર હો.
- (54)..... ઇત્મીનાન વ સુકૂન કો ઇખ્તિયાર કરના કે લોગોં પર તેરી અ-ઝમત સાબિત હો.

ઝિકુલ્લાહ ٿંક્કેકી કસરત :

(55)..... જબ તૂ લોગોં કે દરમિયાન બૈઠે તો ઝિક્રે ઇલાહી عُنُوَجَلُ કી કસરત કર તાકે ઉન કી ભી યેહ આદત બને.

અવરાદો વઝાઇફ કી તલ્કીન:

ર્∢56》…… નમાઝોં કે બા'દ અપને અવરાદો વઝાઇફ કે લિયે મખ્સૂસ અવકાત મુકર્રર કર લો જિસ મેં તુમ કુરઆને હકીમ કી તિલાવત તુંુંઔર **અલ્લાહ** ૐૐક કા ઝિક્ર કિયા કરો ઔર ઉસ કી અતા કર્દા ને'મતોં **¦** બિલ ખુસૂસ સબ્ર કી તૌફીક પર ઉસ કા શુક્ર અદા કિયા કરો.

રોઝે રખને કી નસીહત :

(57)..... હર મહીને મેં ચન્દ દિન મખ્સૂસ કર કે ઉન મેં રોઝે રખા કરો તાકે દૂસરે લોગ ભી ઇસ મેં તુમ્હારી પૈરવી કરેં ઔર અપને લિયે ઇતની ઇબાદત પર રાઝી ન હોના જિતની પર આમ લોગ રાઝી હો જાતે હૈં.

મુહા-સ-બએ નફ્સ :

《58》..... અપને નક્સ કી નિગરાની કરો ઔર દૂસરોં કી ભી નિગરાની કરો તાકે વોહ તુમ્હારી દુન્યા વ આખિરત ઔર તુમ્હારે ઇલ્મ સે નક્સ હાસિલ કરેં.

ખરીદો ફરોખ્ત કી એહતિયાતેં :

- (59)..... બઝાતે ખુદ ખરીદો ફરોખ્ત ન કરો બલ્કે કિસી ખૈર ખ્વાહ કો મુકર્રર કર લો જો તુમ્હારે સારે કામ અન્જામ દે ઔર તુમ અપને મુઆ-મલાત મેં ઉસ પર એ'તિમાદ કરો.
- (60)..... અપની દુન્યવી ઝિન્દગી ઔર મૌજૂદા આ'માલ સે મુત્મઇન ન હોના ક્યૂંકે **અલ્લાહ** તઆલા તુમ સે ઇન તમામ આ'માલ કે મુ-તઅલ્લિક પૂછગછ ફરમાએગા.
- (61)..... અમરદ ખુદ્દામ (જિન્હેં દેખ કર શહવત આએ) મત ખરીદના.
- (62)..... લોગોં પર ઝાહિર ન કરો કે મૈં બાદશાહ કા કરીબી હૂં

અગર્ચે તુમ્હેં ઉસ કા કુર્બ હાસિલ હો ક્યૂંકે ઐસા કરને સે વોહ તુમ્હારે પાસ અપની હાજાત લાએંગે તાકે તુમ બાદશાહ કે દરબાર મેં ઉન કી સિફ્રારિશ કરો ફિર અગર તુમ ઉન કી હાજાત બાદશાહ કે પાસ લે ગએ તો બાદશાહ તુમ્હારી બે ઇઝ્ઝતી કરેગા ઔર અગર ન લે ગએ તો તુમ્હારા દા'વએ કુર્બ તુમ્હેં લોગોં કી નિગાહ મેં ઐબદાર બના દેગા.

આજિઝી કી નસીહત :

- (63)..... અપના શુમાર આમ લોગોં મેં કરના લેકિન અપને ઇલ્મી મકામ વ મર્તબા કા લિહાઝ રખના.
- (64)..... બુરે કામોં મેં હરગિઝ લોગોં કે પીછે ન ચલના બલ્કે અચ્છે કામોં મેં ઉન કી પૈરવી કરના.
- (65)..... જબ તૂ કિસી કી બુરાઈ પર આગાહ હો તો ઉસ કી બુરાઈ કા ઝિક્ર દૂસરોં કે સામને ન કરના બલ્કે ઉસ કે અન્દર ખૈર કા પહલૂ તલાશ કરના ઔર ઉસ કા ઝિક્ર ઉસી ખૈર કે સાથ કરના. મગર દીની મુઆ-મલાત મેં લોગોં કે સામને ઉસ કી બુરાઈ બયાન કરના તાકે લોગ ઉસ કી પૈરવી ન કરેં ઔર ઉસ સે બચેં ક્યૂંકે સરકારે વાલા તબાર, હમ બે કસોં કે મદદગાર, શફીએ રોઝે શુમાર, બિ ઇઝને પરવર્દ ગાર દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર માલક હોં મહિલો તે ઇશાંદ ફરમાયા: "ફાજિર કી બુરાઇયોં કા ઝિક્ર કરો તાકે લોગ ઉસ સે બચેં."

(المعجم الكبير،الحديث ١٠١٠ج ١١، ص١١٨، دار احياء التراث العربي بيروت)

મુઅઝ્ઝઝ લોગોં કી ઇસ્લાહ કા તરીકા :

(66)..... જબ તુમ કિસી ઇઝ્ઝત વ વજાહત વાલે શખ્સ મેં દીની ખરાબી દેખો તો ઉસ કે જાહ વ મર્તબે કા લિહાઝ કિયે બિગૈર ઉસ કી ઇસ્લાહ કરો, અલ્લાહ ાં≄કંક ઝરૂર તુમ્હારા ઔર અપને દીન કા મદદગાર હોગા ઔર જબ તુમ ને એક બાર ભી ઐસા કર દિયા તો લોગ તુઝ સે ડરેંગે ઔર ફિર કોઈ ભી તુમ્હારે સામને ઔર તુમ્હારે શહર મેં બિદઅત ઝાહિર કરને કી જુરઅત ન કરેગા ઔર ઐસે શખ્સ પર અવામ કો મુસલ્લત કર દો તાકે લોગ દીની જિદ્દો જહદ મેં તુમ્હારી ઇત્તિબાઅ કરેં.

બાદશાહ કી ઇસ્લાહ કા તરીકા :

(67)..... જબ તુમ બાદશાહ કે અન્દર કોઈ ખિલાફે શર-અ બાત દેખો તો ઉસ કી ઇતાઅત કરતે હુએ ઉસ કે સામને ઉસ બુરાઈ કા ઝિક કર દો ક્યૂં કે ઉસ કી તાકત વ કુવ્વત તુમ સે ઝિયાદા હૈ, ઉસ સે યૂં કહો કે જિન બાતોં મેં આપ કો મુઝ પર ઇક્તિદાર વ ઇખ્તિયાર હાસિલ હૈ મૈં ઉન મેં આપ કા ફરમાં બરદાર હૂં લેકિન આપ કે કિરદાર મેં કુછ ઐસી ચીઝેં દેખ રહા હૂં જો શરીઅત કે મુવાફિક નહીં. ઔર યેહ યાદ રહે કે એક મર્તબા નસીહત કર દેના હી કાફી હૈ, બાર બાર બાદશાહ કો નસીહત કરોગે તો ઉસ કે દરબારી તુમ્હારા અસર વ રુસૂખ ખત્મ કર દેંગે જિસ કી વજહ સે દીન કો ભી નુકસાન પહોંચેગા. એક યા દો મર્તબા નસીહત કર દો તાકે લોગ તુમ્હારી દીની જિદ્દો જહદ ઔર નેકી કી દા'વત કે જઝબે કો જાન લેં. ઇસ કે બા'દ અગર બાદશાહ દોબારા કિસી બુરાઈ

પેશકશ : **મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

કા ઇરતિકાબ કરે તો ઉસ કે ઘર મેં તન્હાઈ મેં ઉસે ઇસ્લામી અહકામ પર અમલ કરને કી તરગીબ દો ઔર અગર વોહ બિદઅતી હો તો ઉસ સે મુનાઝરા કરો ઔર કુરઆને હકીમ કી આયાતે બિય્યિનાત, ફરામીને રસૂલે અકરમ માક્કુ હ્યા કે ઇસ્લાહ કરને કી કોશિશ કરો, અગર વોહ હક બાત કબૂલ કર લે તો ઠીક હૈ વરના બારગાહે ખુદા વન્દી ક્રેક્કે મેં અર્ઝ કરો કે વોહ તુમ્હેં ઝાલિમોં કે ઝુલ્મ સે મહફૂઝ રખે.

મૌત કો બ કસરત યાદ કરને કી નસીહત :

- (68)..... મૌત કો કસરત સે યાદ કરના, અપને અસાતિઝા ઔર ઉન તમામ બુઝુર્ગો કે લિયે દુઆએ મગ્ફિરત કરના જિન સે તુમ ને ઇલ્મે દીન હાસિલ કિયા.
- 《69》..... ઔર પાબન્દી સે કુરઆને પાક કી તિલાવત કરતે રહના.
- (70)..... કબ્રિસ્તાન, ઉ-લમા વ મશાઇખ ઔર મુકદ્દસ મકામાત કી ઝિયારત કસરત સે કરના.

ખ્વાબોં કી તસ્દીક કરને કી નસીહત :

《71》…… આમ લોગ મસાજિદ, મુ-તબર્રક મકામાત ઔર કબ્રિસ્તાન વગૈરા મેં હુઝૂર નબિય્યે કરીમ مَثَى اللهُ عَلَيْهُ وَالهِ وَسُلَّمُ ઉમ્મત رَحِمَهُمُ اللهُ تَعَالَى કી ઝિયારત કે મુ-તઅલ્લિક જો ખ્વાબ તુમ સે કુબયાન કરેં ઉન્હેં તસ્લીમ કર લેના.

બુરી સોહબત સે બચના ઃ

(72)..... ખ્વાહિશાતે નફસાનિયા કી પૈરવી કરને વાલોં કે પાસ ન બૈઠના, હાં ! દીન ઔર સિરાતે મુસ્તકીમ કી દા'વત દેને કી ખાતિર ઉન કે સાથ બૈઠને મેં હરજ નહીં.

(73)..... ગાલમ ગલોચ ઔર કિસી પર લા'નત ભેજને સે ઇજિતનાબ કરના.

મસ્જિદ જાને મેં જલ્દી કરના :

《74》..... જબ મુઅઝ્ઝિન અઝાન દે તો ઉસ કે બા'દ જલ્દી મસ્જિદ મેં હાઝિરી કી કોશિશ કરના, તાકે આમ લોગ તુઝ પર સબ્કત ન લે જાએ.

(75)..... બાદશાહ કે પડોસ મેં ઘર ન બનાના.

∢76》..... અગર તૂ અપને પડોસી મેં કોઈ ઐબ દેખે તો ઉસ કી પર્દા પોશી કર કે યેહ તેરે પાસ અમાનત હૈ ઔર લોગોં કે રાઝ ઝાહિર કરને સે બચ

મશ્વરા દેને કે આદાબ :

(77)..... જબ કોઈ શખ્સ તુમ સે મશ્વરા તલબ કરે તો ઉસે ઉસ બાત કા મશ્વરા દો જિસ કે મુ-તઅલ્લિક તુમ્હેં ઇલ્મ હો કે યેહ તુમ્હેં અલ્લાહ فَتَوْوَجُلُ કરીબ કર દેગી. ઔર મેરી ઇસ નસીહત કો કબુલ કર લો, الله ﷺ મફઅ પાઓગે.

∢78》..... ઔર બુખ્લ સે બચ કે ઇસ સે ઇન્સાન ના પસન્દીદા વ

્રૈંબા મુરુવ્વત રહને કી નસીહત :

∢79》..... લાલચી, ઝૂટા ઔર મુઆ-મલાત કો ગુડમુડ કરને વાલા ન બનના બલ્કે તમામ ઉમૂર મેં અપની મુરુવ્વત કો મહફ્ઝ રખના.

∢80》..... અપને તમામ અહવાલ મેં સફેદ લિબાસ હી પહનના.

ઇઝહારે ગિના વ ઇખ્ફાએ ફક્ર કી તલ્કીન :

《81》..... દિલ કે ગની બન જાઓ, અપને આપ કો દુન્યા મેં કમ રગ્બત રખને વાલા ઔર માલો દૌલત કી લાલચ ન કરને વાલા ઝાહિર કરો ઔર ખુદ કો હમેશા ગની ઝાહિર કરો ઔર મોહતાજી વ તંગદસ્તી કે બા વુજૂદ ઇસ કા ઇઝહાર ન કરો.

(82)..... બા હિમ્મત વ હૌસલા મન્દ બન કે રહના કે પસ્ત હિમ્મત કી કદ્રો મન્ઝિલત કમ હો જાતી હૈ.

(83)..... રાસ્તે મેં ચલતે હુએ ઇધર ઉધર દેખને કે બજાએ હમેશા નિગાહેં નીચી રખના.

હમ્મામ મેં જાને કી એહતિયાતેં :

√84》..... જબ હમ્મામ મેં જાના હો તો વહાં ન આમ લોગોં કે સાથ બૈઠના ઔર ન હી હમ્મામ કી ઉજરત મેં આમ લોગોં કી બરાબરી કરના બલ્કે ઉન સે બઢ કર ઉજરત દેના તાકે લોગોં મેં તુમ્હારી મુરુવ્વત ⊰ઝાહિર હો ઔર વોહ તુમ્હારી ઇઝ્ઝત કરેં.

્કામકાજ કે લિયે નોકર રખને કી તરગીબ **ઃ**

《85》..... અપના માલ જૂલાહા (યા'ની કપડા બુનને વાલે) ઔર મુખ્તલિફ કામ કરને વાલોં કે હવાલે ખુદ ન કરના બલ્કે ઇસ કામ કે લિયે કોઈ ઐસા બા એ'તિમાદ શખ્સ રખના જો યેહ કામ કરે.

ટેક્સ ન લેને કી નસીહત :

- (86)..... અનાજ ઔર દિરહમો દીનાર પર લોગોં સે ટેક્સ ન લેના.
- (87)..... દરાહિમ કા વઝ્ન ખુદ ન કરના બલ્કે ઇસ કે લિયે કિસી બા એ'તિમાદ શખ્સ કા ઇન્તિખાબ કરના.
- 《88》..... અહલે ઇલ્મ કે નઝદીક ઝલીલ વ હકીર દુન્યા કો તુમ ભી હકીર જાનના ક્યૂંકે જો અલ્લાહ ૐૐ કે પાસ હૈ વોહ ઇસ સે બહોત બેહતર હૈ.
- (89)..... તમામ મુઆ-મલાત કિસી બા એ'તિમાદ શખ્સ કે સિપુર્દ કર દેના તાકે તુમ મુકમ્મલ તૌર પર ઇલ્મે દીન કી તરફ મુ-તવજ્જેહ હો સકો, ઇસ સે તુમ્હારે જાહો જલાલ કી હિફાઝત રહેગી.

ઇલ્મી ગુફ્ત-ગૂ કરને કે લિયે અફરાદ કા ઇન્તિખાબ :

(90)..... બે વુકૂફોં સે બાત ન કરના, મુનાઝરે કે તરીકે ઔર દલીલ કે સલીકે સે ના વાકિફ અહલે ઇલ્મ સે ભી કલામ ન કરના ઔર ઇઝ્ઝત વ શોહરત કે લિયે મસાઇલે શર-ઇય્યા મેં બહસ કરને વાલોં સે ભી ગુફત-ગૂ ન કરના ક્યૂંકે ઉન કા મકસદ યેહ હોગા કે વોહ તુમ્હેં ઝલીલો રુસ્વા કરેં ઔર વોહ તુમ્હારી કોઈ પરવાહ ન કરેંગે અગર્ચે જીનતે હોં કે તુમ હક પર હો.

બુઝુર્ગો કી બારગાહ કે આદાબ :

- 《91》..... બુઝુર્ગો કે પાસ જાઓ તો ઉસ વક્ત તક બરતરી ન ચાહના જબ તક કે વોહ ખુદ તુમ્હેં બરતરી ન દેં તાકે તુમ્હેં ઉન સે કોઈ પરેશાની ન પહોંચે.
- **《92》.....** જબ તુમ કુછ લોગોં કે સાથ હો તો જબ તક વોહ તુમ્હેં બતૌરે તા'ઝીમ આગે ન કરેં ઉસ વક્ત તક ઉન કી ઇમામત ન કરાના.
- **《93》…**.. હમ્મામ જાના હો તો દો પહર યા સુબ્હ કે વક્ત મેં જાના ઔર સૈરો તફરીહ કે મકામાત કી તરફ ન જાના.
- **《94》.....** બાદશાહોં કે ઝુલ્મ કી જગહોં પર ઉન કે પાસ ઉસ વક્ત તક જાને સે ગુરેઝ કરના જબ તક તુમ્હેં યકીન ન હો જાએ કે તુમ્હારી હક બાત માન કર વોહ લોગોં પર ઝુલ્મો સિતમ સે બાઝ આ જાએંગે ઇસ લિયે કે અગર તુમ્હારી મૌજૂદગી મેં બાદશાહોં ને કિસી ના જાઇઝ વ હરામ કામ કા ઇરતિકાબ કિયા ઔર તુમ તાકત ન હોને કી વજહ સે ઉન્હેં ઉસ ના જાઇઝ ફ્રે'લ સે ન રોક સકે તો લોગ તુમ્હારી ખામોશી કી વજહ સે ઉસ ફે'લે નાહક કો હક સમઝ લેંગે.
- 《95》…… ઇલ્મી મહિફલ મેં ગુસ્સા કરને સે બચના.
- 《96》…… લોગોં કે સામને કિસ્સે કહાનિયાં બયાન ન કરના ક્યૂંકે

'કિસ્સા ગો ઝરૂર ઝૂટ બોલતા હૈ.

ીંઇલ્મી મહાફિલ કે આદાબ વ એહતિયાતેં :

(97)..... જબ તુમ કિસી સાહિબે ઇલ્મ કી મહિફલ મેં શિર્કત કા ઇરાદા કરો તો દેખ લો અગર વોહ ફિક્હ કી મહિફલ હો તો ઉસ મેં શિર્કત કર લો ઔર જો ઇલ્મ હાસિલ કરો વોહ લોગોં કે સામને બયાન કર દો ઔર અગર વોહ આમ વાઇઝ હો તો ઉસ કી મહિફલ મેં શિર્કત ન કરો તાકે તુમ્હારી વજહ સે લોગ ધોકે મેં ન પડેં ઔર ઉસ શખ્સ કે મુ-તઅલ્લિક યેહ ન સમઝેં કે યેહ ઇલ્મ કે આ'લા દ-રજે પર ફાઇઝ હૈ હાલાંકે હકીકત મેં ઐસા નહીં હોગા ઔર અગર વોહ ફતવા દેને કી સલાહિય્યત રખતા હો તો લોગોં કો ઉસ કે મુ-તઅલ્લિક બતાઓ ઔર અગર ઇસ કી સલાહિય્યત ન રખતા હો તો ઉસ કી મહિફલ મેં ન બૈઠના કે વોહ તુમ્હારે સામને દર્સ દે બલ્કે વહાં અપને કિસી કાબિલે એ'તિમાદ દોસ્ત કો ભેજ દેના જો ઉસ કે કલામ કી કૈફિય્યત ઔર ઇલ્મી મકામ કે મુ-તઅલ્લિક તુમ્હેં ખબર દે સકે.

《98》...... ઐસોં કી મહિફલે વા'ઝ વ ઝિક્ર મેં ન જાના જો તુમ્હારે જાહ વ મર્તબા ઔર તઝિકિયા કે ઝરીએ અપની શોહરત ચાહતે હોં બલ્કે અપને મહલ્લે કે કિસી બા એ'તિમાદ આમ આદમી કો અપને કિસી શાગિર્દ કે સાથ ભેજ દેના.

《99》..... ખુત્બએનિકાહ, નમાઝે જનાઝા વ ઈદૈન પઢાને કી ઝિમ્માદારી અપને અલાકે કે કિસી ખતીબ કે સિપુર્દ કર દેના, મુઝે અપની નેક દુઆઓં કું મેં યાદ સમના સ્ત્રીસ્ મેરી એક નસીકર્તે કબલ કર હોના હિલા શબા એક

ર્મિં યાદ રખના ઔર મેરી યેહ નસીહતેં કબૂલ કર લેના, બિલા શુબા યેહ

પુન્યારી ઔર તમામ મુસલ્માનો કી ઇસ્લાહ કે લિયે છેં. الأشباه والنظائر، يوسف رحمهما الله تعالى، ص٣٦٧ تـا ٣٧٢، دار الكتب

العلمية بيروت مناقب الامام الاعظم للموفق، الجزء الثاني، وصية الامام اعظم لأبي

يوسف رحمهما الله تعالى، ص١١١ تا ١١، مكتبه اسلاميه كوئته)

(2).... हअरते यूसुइ जिल जािल्ड अंग्रेक कें नसीहतें

હઝરતે સચ્યિદુના યૂસુફ બિન ખાલિદ સમતી બસરી وَعَنَيْهُ رَحْمَةُ اللّهِ الللهِ اللّهِ الللهِ اللهِ اللهِ اللهِ الللهِ الللهِ اللهِ الللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ الللهِ الللهِ الللهِ اللهِ الللهِ الللهِ الللهِ الللهِ اللله

∢1》…… યાદ રખો ! અગર તુમ લોગોં કે સાથ હુસ્ને સુલૂક સે પેશ ન આએ કુતો વોહ તુમ્હારે દુશ્મન બન જાએંગે અગર્ચે તુમ્હારે માં બાપ હી ક્યાૄં ન હોં. ઈમામે આ ઝમ કી વસિય્યતે

(2)..... જબ તુમ લોગોં કે સાથ અચ્છા બરતાવ કરોગે તો વોહ તુમ્હારે માં બાપ કી તરહ હો જાએંગે અગર્ચે તુમ્હારે ઔર ઉન કે દરમિયાન કોઈ રિશ્તા નાતા ન હો.

(હઝરતે સચ્યિદુના યૂસુફ બિન ખાલિદ બસરી غَلَيهِرَحْمُهُ اللّٰهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં :) "ફિર હઝરતે સચ્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ زَخِيَ اللهُ تَعَالَىٰءَنُهُ ને મુઝ સે ફરમાયા : ''કુછ દિન સબ્ર કરો યહાં તક કે મૈં તુમ્હારે લિયે અપની મસરૂફિયાત સે વક્ત નિકાલૂં ઔર અપની તવજ્જોહ કો તુમ્હારી તરફ મબ્ઝૂલ કર લૂં ઔર તુમ્હેં ઐસે ઉમ્દા કામોં કી પહચાન કરા દૂં જિસ કી વજહ સે તુમ દિલી તૌર પર મેરે શુક્ર ગુઝાર રહો ઔર નેકી કરને કી તૌફીક **અલ્લાહ** ٿُو *جَ*و હી કી તરફ સે હૈ.'' જબ વા'દે કી મુદ્દત પૂરી હો ગઈ તો હઝરતે સચ્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ ઢંઢં છે છે છે ને અપની મસરૂફિયાત સે વક્ત નિકાલા ઔર ઇર્શાદ ફરમાયા : ∢3》..... આજ મૈં તુમ્હારે સામને ઉન હકાઇક સે પર્દા ઉઠાઊંગા જિન્હેં બયાન કરને કા મૈં ને કસ્દ કિયા થા ગોયા મૈં દેખ રહા હું જબ તુમ બસરા મેં દાખિલ હો કર હમારે મુખાલિફ્રીન કા રુખ કરોગે, ઉન પર અપની બરતરી જતાઓગે, અપને ઇલ્મ કે સબબ ઉન કે સામને ગુરૂર વ તકબ્બુર કરોગે, ઉન સે મિલના જુલના, ઉઠના બૈઠના તર્ક કર દોગે. તુમ ઉન કી મુખા-લફ્ત કરોગે ઔર વોહ તુમ્હારી મુખા-લફ્ત કરેંગે, તુમ ઉન્હેં છોડ દોગે ઔર વોહ તુમ્હેં છોડ દેંગે, તુમ ઉન્હેં બુરા ભલા કહોગે ઔર વોહ તુમ્હેં કહેંગે, તુમ ઉન્હેં ગુમરાહ કહોગે ઔર ્રોોહ તુમ્હેં કહેંગે ઔર ઇસ સે મેરી ઔર તુમ્હારી રુસ્વાઈ હોગી. પસ

પેશકશ : **મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

તુમ ઉન સે દૂરી ઇખ્તિયાર કરને ઔર ભાગને પર મજબૂર હો જાઓગે. મગર યેહ દુરુસ્ત રાય નહીં ક્યૂંકે વોહ અક્લ મન્દ નહીં જો ઉન લોગોં સે તઅલ્લુકાત કાઇમ ન કર સકે જિન કે સાથ અચ્છે તઅલ્લુકાત રખના ઝરૂરી હો યહાં તક કે અલ્લાહ ૐૐ ઉસ કે લિયે કોઈ રાહ નિકાલ દે.

(4)..... જબ તુમ બસરા મેં દાખિલ હોગે તો લોગ તુમ્હારે ઇસ્તિક્બાલ ઔર તુમ્હારી ઝિયારત કો આએંગે, તુમ્હારા હક પહચાનેંગે તો તુમ હર શખ્સ કો ઉસ કે મર્તબે કે લિહાઝ સે ઇઝ્ઝત દેના, શુ-રફા કી ઇઝ્ઝત ઔર અહલે ઇલ્મ કી તા'ઝીમો તૌકીર કરના, બડોં કા અદબ વ એહતિરામ ઔર છોટોં સે પ્યાર વ મહબ્બત કરના, આમ લોગોં સે તઅલ્લુક કાઇમ કરના, ફાસિક વ ફાજિર કો ઝલીલો રુસ્વા ન કરના, અચ્છે લોગોં કી સોહબત ઇપ્તિયાર કરના, સુલ્તાન કી ઇહાનત કરને સે બચના, કિસી કો ભી હકીર ન સમઝના, અપને અપ્લાક વ આદાત મેં કોતાહી ન કરના, કિસી પર અપના રાઝ ઝાહિર ન કરના, બિગૈર આઝમાએ કિસી કી સોહબત પર ભરોસા ન કરના, કિસી ઝલીલ વ ઘટિયા શખ્સ કી તા'રીફ ન કરના ઔર કિસી ઐસી ચીઝ સે મહબ્બત ન કરના જો તુમ્હારે ઝાહિરી હાલ કે ખિલાફ હો.

જાહિલોં સે એ'રાઝ કી નસીહત :

∢5》..... બે વુકૂફ ઔર જાહિલ લોગોં સે બે તકલ્લુફી સે મત પેશ આના, ઉન કી કોઈ દા'વત યા હદિય્યા કબૂલ ન કરના ઔર હર કામ ⊋ઇસ્તિકામત વ હમેશગી સે કરના. (6)..... ગમ ખ્વારી, સબ્ર, બુર્દ બારી, હુસ્ને અખ્લાક ઔર વુસ્અતે કલ્બી કો અપને લિયે લાઝિમ કર લેના, નમાઝ મેં ઉમ્દા લિબાસ ઝૈબે તન કરના, સુવારી કે લિયે અચ્છા જાનવર રખના ઔર ખુશ્બૂ બ કસરત ઇસ્તિ'માલ કરના, અપની ખલ્વત કે લિયે કુછ વક્ત નિકાલના જિસ મેં અપની ઝાતી ઝરૂરિય્યાત પૂરી કર સકો.

(7)..... અપને ખુદ્દામ કી ખબર ગીરી કરતે રહના, ઉન કી તાદીબ વ તરબિય્યત કા ખુસૂસી એહતિમામ કરના, ઇસ મુઆ-મલે મેં ઉન સે નરમી બરતના ઔર બે જા સખ્તી ન કરના કે વોહ ઢીટ હો જાએં, ઉન્હેં ખુદ સઝા ન દેના તાકે તુમ્હારા વકાર બર કરાર રહે, નમાઝ કી પાબન્દી કરના ઔર ગરીબોં ફકીરોં પર સ-દકા વ ખૈરાત કરતે રહના ક્યૂંકે બખીલ શખ્સ કભી સરદાર નહીં બન સકતા.

(8)..... તુમ્હારે પાસ એક કાબિલે એ'તિમાદ શખ્સ હોના ચાહિયે જો તુમ્હેં લોગોં કે અહવાલ સે આગાહ કરતા રહે, જબ તુમ કિસી કી બુરાઈ પર મુત્તલઅ હો જાઓ તો ઉસ કી ઇસ્લાહ કી જલ્દ કોઈ તદબીર કરના ઔર જબ કિસી કી ખૂબી સે આગાહી હો તો ઉસ કી તરફ ઝિયાદા તવજ્જોહ ઔર રગ્બત કરના, ઉસ સે ભી મિલતે રહો જો તુમ સે મિલે ઔર જો ન મિલે ઉસ સે ભી મિલતે રહો. જો તુમ્હારે સાથ ભલાઈ કરે ઉસ કે સાથ ભી ભલાઈ કરો ઔર જો બુરાઈ સે પેશ આએ ઉસ કે સાથ ભી અચ્છાઈ સે પેશ આઓ, અફ્વો દર ગુઝર કી આદત અપનાઓ ઔર નેકી કા હુક્મ દેતે રહો, ફુઝૂલ કામોં સે દૂર રહો, જો તુમ્હેં ઈઝા પહોંચાએ ઉસે મુઆફ કર દો ઔર લોગોં કે હુકૂક કી અદાએગી મેં જલ્દી કરો.

પેશકશ**ઃ મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

છેમામે આંગ્રેમ કી વસિય્યતે 💝 🔹 🤞 وَصَايَا إِمَامِ أَعْظُمِ 🎨

(9)..... તુમ્હારા મુસલ્માન ભાઈ બીમાર હો જાએ તો ઉસ કી ઇયાદત કે લિયે જાના ઔર ખાદિમીન કે ઝરીએ ઉસ કી ખબર ગીરી ભી કરતે રહના ઔર જો તુમ્હારી મહિફલ મેં હાઝિર ન હો સકે ઉસ કે હાલાત કા પતા લગાતે રહના, અગર કોઈ તુમ્હારે પાસ આના છોડ દે તો તુમ ફ્રિર ભી ઉસ કે પાસ જાના ન છોડના બલ્કે ઉસ સે મુલાકાત કરતે રહના, જો તુમ્હારે સાથ બે રુખી સે પેશ આએ તુમ ઉસ સે સિલએ રેહ્મી સે પેશ આના, જો તુમ્હારે પાસ આએ ઉસ કી ઇઝ્ઝત કરના, જો બુરાઈ સે પેશ આએ ઉસે મુઆફ કર દેના, જો તુમ્હારી બુરાઈ બયાન કરે તુમ ઉસ કી ખૂબિયાં બયાન કરના ઔર ઉન મેં સે કોઈ વફાત પા જાએ તો ઉસ કે હુકૂક પૂરે પૂરે અદા કરના ઔર કિસી કો કોઈ ખુશી હાસિલ હો તો ઉસે મુબારક બાદ દેના, ઔર કોઈ મુસીબત પહોંચે તો ગમ ખ્વારી કરના ઔર અગર કિસી કો કોઈ આફત પહોંચે તો ઉસ સે હમદર્દી કરના, અગર કોઈ તુમ્હારે પાસ અપની હાજત લાએ તો ઉસ કી હાજત બરારી કરના, કોઈ ફરિયાદ કરે તો ફરિયાદ રસી કરના, કોઈ મદદ કે લિયે પુકારે તો હસ્બે ઇસ્તિતાઅત ઉસ કી મદદ કરના ઔર લોગોં કે સાથ ખૂબ મહબ્બત સે પેશ આના, સલામ કો આમ કરના અગર્ચે ઘટિયા લોગોં કો કરના પડે. જબ તુમ્હારી લોગોં કે સાથ કોઈ મહિફલ કાઇમ હો જાએ યા તુમ કિસી મહિફલ મેં ઉન સે મિલો ઔર મસાઇલ મેં બહસ શુરૂઅ કર દેં ઔર ઉન કી રાય તુમ્હારે મૌકિફ કે ખિલાફ હો તો ઉન કે સામને અપના મૌકિફ ઝાહિર ન કરના, ફ્રિર અગર તુમ સે ઉન મસાઇલ કે મુ-તઅલ્લિક સુવાલ કિયા જાએ તો પહલે લોગોં કો વોહ મસ્લક બતાના જિસે વોહ પહલે સે જાનતે હોં, ફિર કહના કે ઇસ મસ્અલે મેં દૂસરા કૌલ ભી હૈ ઔર

પેશકશ**ઃ મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

વોહ યેહ હૈ ઔર ઉસ કી દલીલ યેહ હૈ. પસ અગર વોહ તુમ સે ઉસ કા હલ સુનેંગે તો વોહ તુમ્હારી કદ્રો મન્ઝિલત જાનેંગે.

《10》..... અપને પાસ હર આને જાને વાલે કો એક ઐસા મસ્અલા બતા દેના જિસ મેં વોહ ગૌરો ફિક્ર કરતા રહે ઔર લોગોં કો પેચીદા મસાઇલ મેં ઉલઝાને કે બજાએ આસાન આમ ફહમ મસાઇલ બતાના. ઉન સે મહબ્બત સે પેશ આના ઔર કભી કભી ખુશ તબ્ઈ ભી કર લિયા કરના, ઉન સે બાતચીત ભી કરતે રહના ઇસ સે મહબ્બત ભી બઢેગી ઔર ઇલ્મ કે હુસૂલ પર ઇસ્તિકામત ભી રહેગી ઔર કભી કભી ઉન્હેં ખાના ભી ખિલા દિયા કરના ઔર ઉન કી ખતાઓં કો નઝર અન્દાઝ કર દેના.

∢11》..... લોગોં કી જાઇઝ હાજાત પૂરી કરતે રહના, ઉન સે નરમી બરતના ઔર દર ગુઝર કરના, કિસી કે લિયે તંગદિલી ઔર બેઝારી ઝાહિર ન કરના, ઉન કે સાથ ઇસ તરહ ઘુલ મિલ જાના ગોયા તુમ ઉન્હી મેં સે હો ઔર આમ લોગોં સે ઐસા મુઆ-મલા કરના જૈસા અપને લિયે પસન્દ કરતે હો ઔર લોગોં કે લિયે વોહી ચીઝ પસન્દ કરના જો અપને લિયે કરતે હો, અપને નફ્સ પર કાબૂ પાને કે લિયે ઇસે ખામિયોં સે બચાના ઔર ઇસ કે અહવાલ કી નિગહ દાશ્ત કરતે રહના, ફિતના વ ફસાદ અંગેઝી ન કરના, જો તુમ સે નારાઝ હો જાએ તુમ ઉસ સે બેઝાર ન હોના ઔર જો તુમ્હારી બાત પૂરી તવજ્જોહ સે સુને તુમ ભી ઉસ કી બાત ગૌર સે સુનના.

∢12》..... લોગ તુમ્હેં જિસ કામ કી તકલીફ ન દેં તુમ ભી ઉન્હેં ઉસ કામ કી તકલીફ ન દો ઔર વોહ અપને લિયે જિસ હાલત પર રાઝી હોં તુમ ભી ઉન કે લિયે ઉસ હાલત પર રાઝી હો જાઓ.

《13》…… લોગોં કે મુ-તઅલ્લિક હુસ્ને નિય્યત કો મુકદ્દમ રખના, •

સચ્ચાઈ ઇખ્તિયાર કરના ઔર તકબ્બુર કો એક તરફ ફેંક દેના, ધોકા દેહી સે બચના અગર્ચે વોહ તુમ્હેં ધોકા દેં, લોગોં કી અમાનતેં પૂરી પૂરી અદા કરના અગર્ચે વોહ તુમ્હારે સાથ ખિયાનત કરેં, વા'દા વફાઈ ઔર દોસ્તી કો પૂરા કરના, તક્વા ઇખ્તિયાર કરના ઔર દીગર મઝાહિબ કે લોગોં સે ઉન કે મઝહબ કે મુતાબિક સુલૂક કરના.

(આખિર મેં હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા مُغِيَّالُهُ عَنْهُ ને ફરમાયા :)

《14》..... "અગર તુમ મેરી ઇસ વસિય્યત કો મઝબૂતી સે થામ લોગે તો મૈં તુમ્હારી સલામતી કી ઉમ્મીદ રખતા હૂં." ફિર ફરમાયા: "તુમ્હારી જુદાઈ મુઝે ગમઝદા કર દેગી, તુમ્હારી પહચાન મુઝે તન્હાઈ મેં ઉન્સ દેતી થી, અબ બ ઝરીઅએ ખત વ કિતાબત મુઝ સે રાબિતા બર કરાર રખના. તુમ ઐસે હો જાઓ ગોયા તુમ મેરે બેટે ઔર મૈં તુમ્હારા બાપ."

(مناقبِ امام اعظم، الحزءالثاني، شروع في الوصية ليوسف بن خالد السمتي رضي الله عنه، ص١٠٦ تا ١٠٩) _

(3)... हञ्जरते हम्माह र्योह्यं हमें वर्सीहतें

(હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ ઢાંઢાંઢાંઢાંઢાંઢાં ને અપને સાહિબ ઝાદે હઝરતે સય્યિદુના હમ્માદ એક કે નસીહત કરતે હુએ ફરમાયા:) એ મેરે બેટે! અલ્લાહ કે લે તું છે હિદાયત દે ઔર તેરી મદદ ફરમાએ. મૈં તુઝે ચન્દ બાતો કી નસીહત કરતા હૂં, અગર તુમ ને ઇન્હેં યાદ રખા ઔર ઇન પર અમલ કિયા તો મુઝે ઉમ્મીદ હૈ કે દુન્યા વ આખિરત મેં સઆદત મન્દ રહોગે. (હંઢાંઢાંઢાંઢાંઢાંઢાંડા)

(1)..... પહલી બાત યેહ હૈ કે ''તક્વા યૂં ઇખ્તિયાર કરના કે **અલ્લાહ** છે

એ અપને આ'ઝા કો ગુનાહોં સે બચાના ઔર ખાલિ-સતન કે ઉસ કી બન્દગી કરતે હુએ ઉસ કે અહકામ પર પૂરી તરહ કારબન્દ રહના.

- (2)..... જિસ ચીઝ કે જાનને કી તુમ્હેં ઝરૂરત હો ઉસ કે જાનને સે જાહિલ ન રહના.
- (3)..... અપની કિસી દીની યા દુન્યવી હાજત કે બિગૈર કિસી સે તઅલ્લુકાત કાઇમ ન કરના.
- (4)..... અપની ઝાત સે દૂસરોં કો ઇન્સાફ દિલાના ઔર બિગૈર મજબૂરી કે કિસી સે અપની ઝાત કે લિયે ઇન્સાફ કા મુતા-લબા ન કરના.
- ∢5》..... કિસી મુસલ્માન યા ઝિમ્મી સે દુશ્મની ન કરના.
- (6)..... અલ્લાહ المَخْوَةُ કી અતા કર્દા માલ વ ઇઝ્ઝત પર કનાઅત ઇખ્તિયાર કરના.
- 《7》...... અપને પાસ મૌજૂદ માલ મેં હુસ્ને તદબીર (યા'ની કિફાયત શિઆરી) સે કામ લેના ઔર લોગોં સે બે નિયાઝ હો જાના.
- 《8》..... અપને ઊપર લોગોં કી નઝર કો કમતર ખયાલ ન કરના.
- (9)..... ફુઝૂલ ફિક્રોં સે અપને આપ કો બચાના.
- 《10》..... લોગોં સે મુલાકાત કરતે વક્ત સલામ મેં પહલ કરના, ખુશ અખ્લાકી સે ગુફ્ત-ગૂ કરના, અચ્છે લોગોં સે ઇઝહારે મહબ્બત કરતે હુએ મુલાકાત કરના ઔર બુરોં સે ભી નરમી કા બરતાવ કરના. 《11》..... ઝિક્રુલ્લાહ ૐએ્ડેઓર દુરૂદો સલામ કી કસરત કરના.
- જિ.... ઝિમ્મી ઉસ કાફિર કો કહતે હૈં જિસ કે જાન વ માલ કી હિફાઝત કા બાદશાહે ઇસ્લામ ને જિઝ્યે કે બદલે ઝિમ્મા લિયા હૈ. (૧૧ જા) જાને કે હારુ ગ્રાહ્મ અમજદ અલી આ'ઝમી خطيبيَ જે એ લ્યામ હૈ મગર અમજદ અલી આ'ઝમી المائة કે સે કાફિર ઝિમ્મી નહીં, ઇન્હેં સ-દકાતે નફ્લ મ-સલન હદિય્યા વગૈરા દેના ના જાઇઝ હૈ"

(બહારે શરીઅત, જિ.૧ હિ. ૧૫ સ. ૯૩૧)

દુઆએ સચ્યિદુલ ઇસ્તિગ્ફાર ઔર ઉસ કી ફઝીલત :

..... દુઆએ સય્યિદુલ ઇસ્તિગ્ફાર મેં મશ્ગૂલ રહના ઔર વોહ યેહ હૈ :

"اَللَّهُمَّ اَنْتَ رَبِّى لَآ اِلهُ اِلَّا اَنْتَ، خَلَقْتِبَىُ وَانَا عَبُدُكَ وَانَا عَلَى عَهُدِكَ
وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، اَعُودُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ اَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَى
وَابُوءُ بِذَنْبَىُ فَاخُفِرُ لِى فَائِلَا لَا يَغْفِرُ الدُّنُوبَ اِلَّا اَنْتَ."

યા'ની ઐ અલ્લાહ મેં કંક ! તૂ હી મેરા રબ હૈ, તેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, તૂને મુઝે પૈદા કરમાયા ઔર મૈં તેરા બન્દા હૂં ઔર જહાં તક હો સકા તેરે અહદો પૈમાન પર કાઇમ હૂં, અપને ગુનાહોં કે શર સે તેરી પનાહ માંગતા હૂં, તેરી અતા કર્દા ને'મતોં કા ઇકરાર કરતા હૂં ઔર અપની ખતાઓં કા એ'તિરાફ કરતા હૂં. મેરી મગ્ફિરત ફરમા, ગુનાહોં કો બખ્શને વાલા તેરે સિવા કોઈ નહીં.

ઇસ કી ફઝીલત યેહ હૈ કે જો શખ્સ ઇન કલિમાત કો શામ કે વક્ત પઢે ફિર ઉસી રાત મર જાએ તો જન્નત મેં જાએગા ઔર સુબ્હ કો પઢે ફિર ઉસી દિન મર જાએ તો જન્નત મેં દાખિલ હોગા.

(صحيح البخارى، كتاب الدعوات، باب مايقول اذا اصبح، الحديث ٦٣٢٣، ص٥٣٢)

મુસીબત સે બચને કા વઝીફા :

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ દરદા હંહ્યાં હેર્ક્યા સે કહા ગયા : ''આપ ઢાંઢ હોં હોં હોં કા ઘર જલ ગયા હૈ.'' તો આપ ઢાંઢ હોં હોં છે ને ફરમાયા : ''ઇન કલિમાત કી બ-ર-કત સે નહીં જલ સકતા જો મૈં ને ફનબિય્યે મુકર્રમ, નૂરે મુજસ્સમ, રસૂલે અકરમ, શહન્શાહે બની આદમ ફરમાયા:) જો શખ્સ સુબ્હ કે વક્ત યેહ કલિમાત પઢેગા તો શામ તક ઉસે કોઈ મુસીબત ન પહોંચેગી ઔર જો શામ કે વક્ત પઢેગા તો સુબ્હ તક ઉસે કોઈ મુસીબત ન પહોંચેગી ઔર જો શામ કે વક્ત પઢેગા તો સુબ્હ તક ઉસે કોઈ મુસીબત ન પહોંચેગી ઔર વોહ કલિમાત યેહ હૈં:

"اَللَّهُمَّ اَنْتَ رَبِّى لَآ اِللهَ إِلَّا اَنْتَ، عَلَيْکَ تَوَكَّلْتُ وَاَنْتَ رَبُّ الْعَرُضِ الْعَظِيْمِ، مَا شَآءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمُ يَشَآءُ لَمُ يَكُنْ، لَاحُولَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيّ الْعَظِيْمِ، مَا شَآءَ اللَّهُ قَلْ اَحَالَ وَكَلَّ شَيْءِ الْعَظِيْمِ، اَعْلَمُ اللَّهَ قَلْ اَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ الْعَظِيْمِ، اَعْلَمْهُ اللَّهُمَّ إِنِّى اَعُودُ لَهِ كَلِّ شَيْءٍ عِلْماً، اللَّهُمَّ إِنِّى اَعُودُ لُهِ كَ مِنْ شَوِ نَفْسِى وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَوْ وَمِنْ شَوِّ حُلِّ دَابَةٍ،

أنت اخِذْ م بِنَاصِيتِهَا، إنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ."

તરજમા : એ અલ્લાહ તેમ્કોર્મ્મ! તૂ હી મેરા રબ હૈ, તેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, મેં ને તુઝી પર ભરોસા કિયા ઔર તૂ હી અર્શે અઝીમ કા માલિક હૈ, જો અલ્લાહ તેમ્કોર્મ ને ચાહા વોહ હવા ઔર જો ન ચાહા વોહ ન હુવા, નેકી કી કુવ્વત ઔર ગુનાહ સે બચને કી કુદરત અલ્લાહ તેમ્કોર્મ કી તૌફીક સે હી હૈ જો બુલન્દ રુત્બા વ અ-ઝમત વાલા હૈ. મેં જાનતા હૂં કે અલ્લાહ તેમ્કોર્મ સબ કુછ કર સકતા હૈ ઔર ઉસ કા ઇલ્મ હર શે કો મુહીત હૈ. એ પાક પરવર્દ ગાર તેમ્કોર્મ! મેં અપને નફ્સ કે શર સે, હર શરીર કે શર સે ઔર હર ઉસ ચૌપાએ કે શર સે તેરી પનાહ માંગતા હૂં જિસ કી પેશાની તેરે કબ્ઝએ કુદરત મેં હૈ. બેશક અલ્લાહ તેમ્કોર્મ હી સીધે રાસ્તે કી હિદાયત અતા ફરમાતા હૈ.

(عمل اليوم والليلة لابن السُّبِّي، مايقول اذا اصبح، الحديث٧٥، ص٢٧، دار الكتاب العربي بيروت)

(13)..... રોઝાના પાબન્દી કે સાથ કુરઆને મજીદ, ફુરકાને હમીદ કી તિલાવત કરના ઔર ઇસ કા સવાબ હુઝૂર નબિય્યે કરીમ, રઊફુર્રહીમ مَثَّى اللهُ ثَنَّانِ عَلَيْهُ وَالْهِ وَسُلَمُ , અપને વાલિદૈન, અસાતિઝએ કિરામ ઔર તમામ મુસલ્માનો કો પહોંચાના.

∢14》..... અપને દુશ્મનોં સે ઝિયાદા દોસ્તોં કે શર સે બચના ઇસ લિયે કે લોગોં કી આદાત મેં બ કસરત ખરાબિયાં વાકેઅ હો ગઈ હૈં, અબ તુમ્હારે દુશ્મન તુમ્હારે દોસ્તોં કે ઝરીએ સે હી તુમ્હેં નુકસાન પહોંચા સકતે હૈં.

- (15)..... અપના રાઝ, માલો દૌલત, (ઇપ્તિલાફે રાય કી સૂરત મેં) અપના મૌકિફ ઔર આને જાને કે અવકાત કો લોગોં સે પોશીદા રખના.
- (16)..... અપને પડોસિયોં કે સાથ ભલાઈ કરના ઔર ઉન કી તકાલીફ પર સબ્ર કરના.
- 《17》..... મઝહબે મુહઝ્ઝબ અહલે સુન્નત વ જમાઅત પર મઝબૂતી સે કાર બન્દ રહના, જાહિલોં ઔર બદ મઝહબોં કી સોહબત સે ઇજિતનાબ કરના.
- 《18》..... અપને તમામ મુઆ-મલાત મેં નિય્યત અચ્છી રખના ઔર હર હાલ મેં રિઝકે હલાલ કે લિયે કોશાં રહના.

પાંચ લાખ મેં સે પાંચ અહાદીસ કા ઇન્તિખાબ :

《19》…… ઇન પાંચ કરામીને મુસ્તકા مُثَّى اللهُ عَلَى عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلْهُ عَلَيْهِ عَلَ

(1)…… આ'માલ કા દારો મદાર નિય્યતોં પર હૈ ઔર હર એક કે લિયે વોહી હૈ જિસ કી ઉસ ને નિય્યત કી.

(صحيح البخاري، كتاب بده الوحي، باب كيف كان بده الوحيالخ، الحديث ١،ص ١، دارالسلام للنشر والتوزيع الرياض)

છે કે વોલ્ કુઝૂલ બાતેં છોડ છે. ક પ્લામ કી ખૂબી યેલ્ હૈ કે વોલ્ કુઝૂલ બાતેં છોડ છે. (2) (جـامـع الترمذي، ابواب الزهد،باب من حسن اسلام المرء تركه مالايعنيه، الحديث٢٣١٧، ص٥٨٨، دار السلام للنشر والتوزيع الرياض)

(3)..... તુમ મેં સે કોઈ ઉસ વક્ત તક મોમિન નહીં હો સકતા જબ તક અપને ભાઈ કે લિયે વોહી ચીઝ પસન્દ ન કરે જો અપને લિયે કરતા હૈ.

(صحيح البخاري، كتاب الايمان، باب من الايمان ان يحب لا حيه مايحب لنفسه، الحديث ٢ ، ص٣)

(4)..... બેશક હલાલ વાઝેહ હૈ ઔર હરામ ભી વાઝેહ હૈ ઔર ઇન દોનોં કે દરમિયાન મુશ્તબહ ચીઝેં હૈં જિન કે મુ-તઅલ્લિક બહુત સે લોગ નહીં જાનતે. જો મુશ્તબહ ચીઝોં સે બચા ઉસ ને અપની ઇઝ્ઝત એર અપના દીન બચા લિયા ઔર જો મુશ્તબહ ચીઝોં મેં પડા વોહ હરામ મેં મુબ્તલા હુવા. વોહ ઉસ ચરવાહે કી માનિન્દ હૈ જો ચરાગાહ કે કરીબ અપના રેવડ ચરાતા હૈ, ઉસ કે ચરાગાહ મેં ચલે જાને કા અન્દેશા હૈ. સુન લો! હર બાદશાહ કી ચરાગાહ હોતી હૈ ઔર અલ્લાહ હૈક્ક કી ચરાગાહ ઉસ કી હરામ કર્દા અશ્યા હૈં. ખબરદાર!

જિસ્મ સંવર જાતા હૈ ઔર જબ વોહ ખરાબ હો જાએ તો સારા જિસ્મ ખરાબ હો જાતા હૈ ઔર વોહ (લોથડા) દિલ હૈ.''

(صحيح البخاري، كتاب الايمان، باب فضل من استبرأ لدينه، الحديث ٢٥، ص٦)

(4)....જૂહ બિંજા અબી મરયમ ﴿مِنْهُ عَلَىٰهُ કો જાસીહતેં ઓહ્દએ કઝા કે મુ-તઅલ્લિક નસીહતેં :

હઝરતે સય્યિદુના નૂહ બિન અબી મરયમ ઢાંઢ ઢાંજંઢાં પંજેઠં કરમાતે હૈં: "મૈં હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા ઢાંઢઢાં હોંજંઢાં સે અહાદીસ કે મઆની પૂછા કરતા થા તો આપ ઢાંઢઢાં હોંજંઢાં અચ્છી તરહ ઉન કી વઝાહત ફરમા દેતે થે. ઇસી તરહ આપ ઢાંઢઢાં હોંજો સે પેચીદા મસાઇલ ભી દરયાફ્ત કિયા કરતા થા ઓર મેરે સુવાલાત આમ તૌર પર કઝા ઔર અહકામ કે મુ-તઅલ્લિક પૂ

ઇમામે આ'ઝમ مَنْهُ ثَعَالَى عَنْهُ કા મક્તૂબ અબૂ હનીફા مَخْهَ اللهُ ثَعَالَى عَنْهُ કી તરફ સે અબૂ ઇસ્મહ (رَحْمُهُ اللهِ ثَعَالَى عَلَيْه)

(1)..... તુમ્હારા ખત મુઝે મૌસૂલ હુવા ઔર ઉસ મેં દર્જ તમામ બાતોં સે આગાહી હુઈ. (યાદ રખો!) તુમ્હેં એક બહુત ભારી ઝિમ્માદારી સોંપી ગઈ હૈ જિસ કો પૂરા કરને સે બડે બડે લોગ આજિઝ આ જાતે હૈં. ઇસ વક્ત તુમ્હારી હાલત એક ડૂબતે શખ્સ કી માનિન્દ હૈ, લિહાઝા અપને નફ્સ કે લિયે નિકલને કા રાસ્તા તલાશ કરો ઔર તક્વા કો અપને ઊપર લાઝિમ કર લો ક્યૂંકે યેહ તમામ ઉમૂર કો દુરુસ્ત રખતા ઔર આખિરત મેં નજાત પાને ઔર હર મુસીબત સે છુટકારા પાને કા વસીલા હૈ ઔર ઇસ કે ઝરીએ તુમ અચ્છે અન્જામ કો પા લોગે. અલ્લાહ તેક કે હમારે તમામ કામોં કા અન્જામ અચ્છા ફરમાએ ઔર હમેં અપની રિઝા વાલે કામોં કી તૌફીક અતા ફરમાએ. (આમીન) બિલા શુબા વોહ સુનને વાલા, કરીબ હૈ.

પેશકશ : **મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઇલ્મિય્યા** (દા'વતે ઇસ્લામી)

ઈમામે આંજીમ કી વસિય્યતે

(2)..... **એ અબૂ ઇસ્મહ ! યાદ રખો !** ફૈસલોં કે અબ્વાબ બહુત બડા આલિમ હી જાન સકતા હૈ જો ઇલ્મ કે ઉસૂલ યા'ની કુરઆનો હદીસ ઔર ફરામીને સહાબા الإَضُؤان પર અચ્છી નઝર રખતા હો ઔર સાહિબે બસીરત (યા'ની સહીહ રાય વાલા) હોને કે સાથ સાથ ઇસ્લામી અહકામ નાફ્ઝિ કરને કી કુદરત ભી રખતા હો. જબ તુમ્હેં કિસી મસ્અલે મેં ઇશ્કાલ પૈદા હો તો કુરઆનો સુન્નત ઔર ઇજમાઅ કી તરફ રુજૂઅ કરના અગર ઉસ કા હલ ઇન ઉસૂલ (યા'ની કિતાબ વ સુન્નત ઔર ઇજમાઅ) મેં વાઝેહ તૌર પર મિલ જાએ તો ઉસ પર અમલ કરના ઔર અગર સરા-હતન ન મિલે તો ઉસ કી નઝાઇર તલાશ કર કે ઉન પર ઉસૂલ સે ઇસ્તિદ્લાલ કરના. ફિર ઉસ રાય પર અમલ કરના જો ઉસૂલ કે ઝિયાદા કરીબ ઔર ઉસ કે ઝિયાદા મુશાબેહ હો. ઔર ઉસ કે મુ-તઅલ્લિક અહલે ઇલ્મ ઔર સાહિબે બસીરત લોગોં સે મશ્વરા ભી કરતે રહના. الله ﷺ ઉન મેં એસે લોગ ભી હોંગે જો ફિક્હ મેં ઐસી સમઝ બૂઝ રખતે હોંગે જો તુમ નહીં રખતે. (3)..... એ અબૂ ઇસ્મહ! જબ દોનોં મુખાલિફ ફરીક (યા'ની મુદ્દઈ ઔર મુદ્દઆ અલૈહ) ફૈસલા કરાને તુમ્હારી અદાલત મેં હાઝિર હોં તો કમઝોર ઔર તાકત વર, શરીફ ઔર ઝલીલ કો અપની મજલિસ મેં બિઠાને, ઉન કી બાત સુનને ઔર ઉન સે બાતચીત કરને મેં યકસાં સુલૂક કરના ઔર તુમ્હારી તરફ સે કોઈ ઐસી બાત ન ઝાહિર હો કે શરીફ આદમી નાહક હોને કે બા વુજૂદ અપની શરાફત કે બલ બૂતે પર તુમ સે ૪ઉમ્મીદ લગા બૈઠે ઔર ઝલીલ અપને ઘટિયા પન કી વજહ સે હક પર 🕻 ર્વું હોને કે બા વુજૂદ હક કે મુઆ-મલે મેં તુમ સે માયૂસ હો જાએ.

(4)...... એ અબૂ ઇસ્મહ! જબ દોનોં ફરીક બૈઠ જાએં તો ઉન્હેં ઇત્મીનાન વ સુકૂન સે બૈઠને દેના તાકે ઉન સે ખૌફ ઔર (અદાલત મેં આને કી) શરમિન્દગી દૂર હો જાએ. ફિર ઉન કે સાથ નરમી વ હમદર્દી કે લહજે મેં બાતચીત કરતે હુએ ઉન્હેં અપની બાત સમઝાના ઔર ઉન મેં સે હર એક કી બાત પૂરી તવજજોહ સે સુનના. જો કુછ વોહ કહના ચાહતે હોં કહને દેના ઔર જબ તક વોહ અપના અપના મૌકિફ્રન બયાન કર લેં ઉસ વક્ત તક ફૈસલા કરને મેં જલ્દી ન કરના. લેકિન અગર વોહ ફુઝૂલ બહસ મેં પડેં તો ઉન્હેં ઇસ સે રોક દેના ઔર ઉન્હેં સમઝા દેના (કે ઇસ બાત કા અસ્લ મુઆ-મલે સે કોઈ તઅલ્લુક નહીં) ઔર બેઝારી, ગુસ્સા યા રન્જો ગમ કી હાલત મેં ઔર પેશાબ ઔર ભૂક કી શિદ્દત કે વક્ત ભી કોઈ ફૈસલા ન કરના.

- (5)..... ઉસ વક્ત ફૈસલા ન કરના જબ તુમ્હારા દિલ કિસી ઔર ચીઝ મેં મશ્ગૂલ હો બલ્કે ઐસે વક્ત ફૈસલા કરના જબ તુમ્હારા દિલ દીગર ફિક્રોં સે ખાલી હો.
- (6)..... રિશ્તેદારોં મેં જુદાઈ કા ફૈસલા કરને મેં જલ્દી ન કરના બલ્કે ઉન્હેં બાર બાર ઇક્કે બિઠાના (ઔર ઉન કે મુઆ-મલે કો સુલઝાના) શાયદ! વોહ આપસ મેં સુલ્હ કર લેં. ફિર અગર વોહ સુલ્હ કર લેતે હૈં તો ઠીક હૈ વરના ઉન કે દરમિયાન ફૈસલા કર દેના. ઔર કિસી કે ખિલાફ ઉસ વક્ત તક ફૈસલા ન કરના જબ તક પૂરી તરહ વોહ ચીઝેં વાઝેહ ન હો જાએં જો ઉસ પર ઇલ્ઝામ સાબિત કરતી હોં.

(7)..... કિસી ગવાહ કો (કિસી દલીલ કી) તલ્કીન ન કરના, ન મજિલસે કઝા મેં કિસી કો કોઈ ઇશારા કરના ઔર ન હી કઝા કે ઉમૂર અપને કિસી કરાબત દાર કે સિપુર્દ કરના.

∢8》...... કિસી કી દા'વત કબૂલ ન કરના વરના તુઝે તોહમત લગેગી.

∢9》..... અદાલત મેં કિસી સે (ગૈર ઝરૂરી) બાતચીત ન કરના.

√10》..... ખૌફે ખુદા વન્દી તૈ∻કંકે કો હર ચીઝ પર ફ્રૌકિય્યત દેના કે યેહ બાત તુમ્હેં દુન્યા વ આખિરત કે મુઆ-મલાત મેં કાફી હોગી ઔર ઇસ કી બ-ર-કત સે ગલત ફૈસલા કરને સે સલામતી નસીબ હોગી. અલ્લાહ તૈંકે હમેં ઔર તુમ્હેં પાકીઝા ઝિન્દગી ઔર આખિરત મેં બા ઇઝ્ઝત મકામ અતા ફરમાએ.

(امين بِجاهِ النَّبِيِّ الأمين صلى الله تعالى عليه المِهْم)

(مناقبِ امامِ اعظم، الحزء الثاني، كتاب الامام الى ابى عصمة نوح بن ابهريم رحمة الله تعالى عليه، ص١١٠١)

@@@@@@@@

અકાબિર તલામિઝા કો નસીહતેં

હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ યૂસુફ وضعُاللهِ نَتَالَى عَلَيْه ફરમાતે હૈં: ''એક દિન બારિશ હો રહી થી, હમ સબ હઝરતે ફુસય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ وَرَضِيَاللهُ ثَتَالَى عَنْهُ માસે હાઝિર થે. હાઝિરીન મેં હઝરતે દાવૂદ તાઈ, હઝરતે આફિયા ઔદી, હઝરતે કાસિમ બિન મિઅન મસ્ઊદી, હઝરતે હફ્સ બિન ગિયાસ નખઈ, હઝરતે વકીઅ બિન જર્રાહ, હઝરતે માલિક બિન મગવલ, હઝરતે ઝફર બિન હુઝૈલ وَحَمُهُ اللَّهُ ثَالَى عَلَيْهِم أَجْمَنِينَ તરફ મુ-તવજજેહ હુએ ઔર ફરમાયા :

(1)..... તુમ્હેં દેખ કર મેરા દિલ ખુશ હોતા ઔર ગમ દૂર હોતે હૈં. મૈં ને તુમ્હારે લિયે ફિક્હ કો ઝીન ઔર લગામ દી હૈ કે જબ ચાહો સુવારી કરો ઔર તુમ્હારી ઐસી ઇલ્મી વ અ-મલી તરિબય્યત કી હૈ કે લોગ તુમ્હારી પૈરવી કરેંગે, તુમ્હારે અલ્ફાઝ તલાશ કરેંગે. મૈં ને લોગોં કી ગરદનેં તુમ્હારે આગે ઝુકા દી હૈં. તુમ મેં સે હર એક કાઝી બનને કી સલાહિય્યત રખતા હૈ ઔર દસ તો એસે હૈં કે વોહ કાઝિયોં કી રહનુમાઈ કર સકતે હૈં. મૈં તુમ્હેં અલ્લાહ અર્કે આર ઉસ કી અતા કર્દા ઇલ્મી જલાલત કા વાસિતા દેતા હૂં કે ઇલ્મે દીન કો દુન્યવી હુકૂમત ઔર માલો દૌલત કે હુસૂલ કા ઝરીઆ બના કર ઇસ કી કદ્રો કીમત કો કમ ન કર દેના.

કાઝિયોં કે લિયે હિદાયાત :

《2》…… અગર તુમ મેં સે કિસી પર કઝા કી ઝિમ્માદારી આન પડે - ઔર અપને અન્દર કોઈ ઐસી ખામી પાએ જિસે **અલ્લાહ اَجُوْءَتُ** ને _?લોગોં સે છુપા રખા હો તો ઉસ કા કાઝી બનના ઔર ઇસ કી તન-ખ્વાહ ક લેના જાઇઝ નહીં ઔર અગર તુમ મેં સે કિસી કો ઝરૂ-રતન કાઝી ડ્ર બનના પડેતો અપને ઔર લોગોં કે દરમિયાન હિજાબ (યા'ની રુકાવટેં) હાઇલ ન કરે. પાંચોં નમાઝેં જામેઅ મસ્જિદ મેં અદા કરે ઔર હર નમાઝ કે બા'દ યેહ એ'લાન કરે : "કિસી કો કોઈ હાજત હો તો મુઝ સે મુલાકાત કરે." **કાઝી** કો ચાહિયે કે નમાઝે ઇશા કે બા'દ ભી તીન મર્તબા યેહ સદા લગાએ ફિર અપને ઘર જાએ.

《3》..... અગર કોઈ કાઝી બીમારી કી વજહ સે અપની ઝિમ્માદારી પૂરી ન કર સકે તો હિસાબ લગા કર અપની તન-ખ્વાહ સે ઉતને દિન કી કટૌતી કરવાએ.

(4)..... અગર ઇમામ ને ખિયાનત કી યા ફૈસલા કરને મેં ઝુલ્મ વ ઝિયાદતી કા મુર-તકિબ હુવા તો ઉસ કી ઇમામત બાતિલ (યા'ની ખત્મ) હો જાએગી ઔર ઉસ કા ફૈસલા કરના જાઇઝ ન હોગા. ઔર અગર વોહ એ'લાનિયા ગુનાહ કા મુર-તકિબ હો તો ઉસ સે કરીબ તરીન કાઝી ઉસ પર હદ જારી કરે.

تَمَّتُ بِالْخَيْرِ